

Fővárosi Ítéltábla

6.Pf.20.251/2023/5.

A Fővárosi Ítéltábla az Újváry és Báji-Patay Ügyvédi Iroda (ügyvéd címe; ügyintéző: dr. Báji-Patay Gergely ügyvéd) által képviselt felperes (felperes címe) felperesnek dr. Kiss Ferenc Kálmán ügyvéd (ügyvéd címe) által képviselt alperes. (alperes címe, kárrendezési megbízott: kárrendezési megbízott – kárrendezési megbízott címe) alperes ellen kártérítés iránt indított perében a Fővárosi Törvényszék 2023. február 3. napján meghozott 27.P.22.056/2020/104. számú ítélete ellen az alperes által 105. sorszám alatt benyújtott fellebbezés folytán meghozta a következő

ítéletet:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti. Fellebbezett rendelkezéseit részben megváltoztatja, és az alperes által a felperesnek fizetendő 70.943.500 (hetvenmillió-kilencszáznegyvenháromezer-ötszáz) forintot 46.986.180 (negyvenhatmillió-kilencszáznyolcvanhatezer-száznyolcvan) forintra, valamint ebből 1.574.249 (egymillió-ötszázhetvennégyezer-kétszáznegyvenkilenc) forint helyett 1.454.835 (egymillió-négyszázötvennégyezer-nyolcszázharmincöt) forint, 3.474.792 (hárommillió-négyszázhetvennégyezer-hétszázkilencvenkét) forint helyett 1.284.470 (egymillió-kétszáznyolcvannégyezer-négyszázhetven) forint után 2016. július 1-től járó, 2.970.567 (kettőmillió-kilencszázhetvenezer-ötszázhatvanhét) forint helyett 1.177.440 (egymillió-egyszázhetvenhétézer-négyszáznegyven) forint után 2017. május 15-től járó, 976.434 (kilencszázhetvenhatezer-négyszázharmincnégyszáz) forint helyett 356.526 (háromszázötvenhatezer-ötszázhuszonhat) forint után 2017. november 15-től járó, 3.912.624 (hárommillió-kilencszázötvenkétezer-hatszázhuszonnégy) forint helyett 1.511.483 (egymillió-ötszázötvennégyezer-négyszáznyolcvanhárom) forint után 2018. július 1-től járó, 4.698.948 (négy millió-hatszázkilencvennyolcezer-kilencszáznegyvennyolc) forint helyett 2.034.822 (kétfélmillió-harmincnégyezer-nyolcszázhuszonnégy) forint után 2019. július 1-től járó, 5.229.924 (ötmillió-kétszázhuszonnégyezer-kilencszázhuszonnégy) forint helyett 2.361.909 (kétfélmillió-háromszázhatvanegyszer-kilencszázkilenc) forint után 2020. július 1-től járó, 5.680.896 (ötmillió-hatszáznyolcvanezer-nyolcszázkilencvenhat) forint helyett 2.656.288 (kétfélmillió-hatszázötvenhatezer-kétszáznyolcvannyolc) forint után 2021. július 1-től járó, 5.680.896 (ötmillió-hatszáznyolcvanezer-nyolcszázkilencvenhat) forint helyett 2.656.288 (kétfélmillió-hatszázötvenhatezer-kétszáznyolcvannyolc) forint után 2022. július 1-től járó, 8.000.000 (nyolcmillió) forint helyett 3.000.000 (hárommillió) forint után 2015. május 22-től az elsőfokú ítéletben meghatározott mértékű késedelmi kamatokra, az alperes által a felperesnek 2023. február 1. napjától havonta fizetendő 473.408 (négy százhetvenháromezer-négyszáznyolc) forintot 221.357 (kétszázhuszonegyezer-háromszázötvenhét) forintra leszállítja.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 131.040 (százharmincegyezer-negyven) forint másodfokú perköltséget.

Kötelezi az alperest, hogy fizessen meg az államnak e határozat jogerőre emelkedésétől számított 60 napon belül 410.559 (négy száz tízezer-öt száz ötven kilenc) forint fellebbezési illetéket az állami adó- és vámhatóság 10032000-01070044-09060018 számú illetékbevételei számlájára.

A fennmaradó 615.839 (hat száz tizenötezer-nyolc száz harminckilenc) forint fellebbezési illeték az állam terhén marad.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

[1] Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás szerint a felperes 2015. május 21-én országban egy idegenhibás közlekedési baleset során súlyos, életveszélyes sérüléseket szenvedett el. A felperes balesetből eredő sérüléseinek vélelmezett gyógytartama 2 év volt, sérülései maradandó fogyatékossgal gyógyultak. A felperes jelenlegi állapota véglegesnek tekinthető azzal, hogy a degeneratív folyamatok következtében állapotrosszabbodás még bekövetkezik. A felperes balesetből eredő sérülései 80 %-os össz-szervezeti egészségkárosodást okoztak, ami 100%-os munkaképesség-csökkenésnek felel meg. Erre tekintettel a felperes 2016. január 13-tól rokkantsági ellátásban részesül.

[2] A károkozó gépjármű felelősségbiztosítója a káresemény idején az alperes volt. Az alperes nem vagyoni kártérítés címén összesen 23.835.190 forintot fizetett meg a felperesnek.

[3] A felperes a keresetében a baleset következtében elszenvedett dologi kára, a 2015. június 5. és 2023. január 31. között az egyes igények vonatkozásában különböző időtartamban felmerült költségei, keresetvesztesége és nem vagyoni kára, összesen 71.613.383 forint és 3.780.196 cseh korona (CZK) megtérítésére, valamint a kártérítés után a keresetlevélben megjelölt időpontoktól a szintén ott megjelölt mértékű késedelmi kamat

megfizetésére kérte kötelezni az alperest (1-16c). Keresetveszteség címén 34.672.738 forintot (15), fájdalomdíj, testi és lelki gyötrelme címén 797.725 CZK-át (16a), társadalmi érvényesülés megnehezülése címén 2.982.471 CZK-át (16b), egyéb nem vagyoni kár címén 24.835.190 forintot (16c) követelt. Ez utóbbi összegbe kérte beszámítani a 23.835.190 forintnak megfelelő előzetes alperesi teljesítést, így további 1.000.000 forint megfizetésére kérte kötelezni az alperest. Kérte továbbá az alperest kötelezni 2023. február 1. napjától véghatáridő nélkül havi 473.408 forint elmaradt jövedelem (pénzbeli nyugdíj) járadékként történő megfizetésére.

[4] A felperes a keresetét a 864/2007/EK rendelet (Róma II.) 4. cikk (1) bekezdésére hivatkozva a cseh jog alkalmazásával kérte elbírálni.

[5] A keresetveszteség címén fennálló igényét arra alapozta, hogy a balesetet megelőzően több helyen dolgozott, megbízási szerződés alapján produkciós munkatárs volt az cég1 Kft.-nél, rovatvezető volt egy motoros magazinnál és motoros túravezetést is végzett. Előadta, hogy a balesetet követően nem tudott dolgozni, rokkantsági nyugdíja pedig jelentősen kevesebb, mint a korábbi jövedelme, ezért keresetveszteség címén az általa levezetett számítás alapján összesen 34.672.738 forint és annak kamatai megfizetésére kérte kötelezni az alperest.

[6] Egyéb nem vagyoni kártérítés címén a fájdalomdíjjal és a társadalmi érvényesülés elnehezülésén alapuló igénnyel nem fedett nem vagyoni kárai megtérítését kérte. Arra hivatkozott, hogy szeretett volna saját gyermeket, de a gyermekvállalás az életkora és a baleset miatt alapvetően megnehezült, ténylegesen elveszett a számára.

[7] Az alperes az ellenkérelmében nem vitatta, hogy a balesetből eredő károk megtérítéséért a balesetért felelős személy felelősségbiztosítójaként köteles helytállni. A fellebbezéssel érintett felperesi igények közül nem vitatott 3.272.496 forint (havi 35.455 forint) lejárt keresetveszteséget, valamint havi 35.455 forint jövőben esedékes pénzügyi nyugdíjat. Álláspontja szerint (99. sorszámú irat) a felperes a perbeli adatok alapján a balesetet megelőző 6 hónapban 931.310 forint munkaviszonyból és balesetet megelőző 5 hónapban 1.250.000 forint megbízási szerződésből származó, összesen 2.181.310 forint jövedelemmel rendelkezett (87. sorszámú melléklet), mely alapján az éves szinten számított 181.775 forint havi átlagjövedelmének és a rokkantsági ellátás havi 146.320 forint összegének a különbözete (35.455 forint) illeti meg a felperest jövedelempótló járadékként. Vitatta, hogy a KSH statisztikai adatszolgáltatása alkalmas az elérhető felperesi jövedelem emelkedésének megállapítására, valamint hivatkozott arra is, hogy a felperes a járadékra nem véghatáridő nélkül, hanem csak az öregségi nyugdíjkorhatár eléréséig jogosult. Nem vitatta a nem vagyoni kártérítés iránti követelések közül a fájdalomdíj és a társadalmi élet elnehezülése miatt érvényesített igények (16 a, b pontok) jogalapját és összegét, összesen 3.780.196 CZK értékben azzal, hogy kérte beszámítani ezekbe a követelésekbe a nem vagyoni kártérítés címén általa kifizetett 1.812.159 CZK-át (23.835.190 forintot), amelyre tekintettel álláspontja szerint 1.968.037 CZK a még nem teljesített nem vagyoni kártérítés. Az egyéb nem vagyoni

kártérítés címén előterjesztett igényt jogalapjában ésösszegaszerűségében is alaptalannak tartotta.

[8] Az elsőfokú bíróság az ítéletében kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 70.943.500 forintot és 1.968.037 CZK-át, valamint 1.574.249 forintnak 2015. október 1-jétől, 3.474.792 forintnak 2016. július 1-jétől, 2.970.567 forintnak 2017. május 15-től, 976.434 forintnak 2017. november 15-től, 3.912.624 forintnak 2018. július 1-jétől, 4.698.948 forintnak 2019. július 1-jétől, 5.229.924 forintnak 2020. július 1-jétől, 5.680.896 forintnak 2021. július 1-jétől, 5.680.896 forintnak 2022. július 1-jétől, 1.968.037 CZK-nak 2015. május 22-től, 8.000.000 forintnak 2015. május 22. napjától a kifizetésig járó kamatát, valamint 689.717 CZK-nak 2015. május 22. és 2016. február 23. közötti időtartamra járó 609.292 CZK-nak, 2015. május 22. és 2022. március 31. közötti időtartamra járó és 513.150 CZK-nak 2015. december 22. és 2022. május 20. közötti időtartamra járó kamatát, továbbá az elsőfokú ítéletben megjelölt, fellebbezéssel nem érintett kamatokat. A kamat mértékét 2015. május 22. és 2017. december 31. között évi 8,05%, 2018. január 1. és 2018. június 30. között évi 8,5%, 2018. július 1. és 2018. december 31. között évi 9%, 2019. január 1. és 2019. június 30. között évi 9,75 %, 2019. július 1. és 2020. június 30. között évi 10%, 2020. július 1. és 2021. december 31. között évi 8,25%, 2022. január 1. és 2022. június 30. között évi 11,75%, 2022. július 1. napjától a kifizetésig járó évi 13% mértékben határozta meg.

[9] Kötelezte az alperest, hogy 2023. február 1. napjától 2035. január 15. napjáig terjedő időtartamban havonta, minden hónap 10. napjáig előre esedékesen fizessen meg a felperesnek 473.408 forintot.

[10] Ezt meghaladóan a keresetet elutasította.

[11] Kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 5.226.120 forint és 1.386.134 forint ÁFA-nak megfelelő perköltséget, valamint az államnak külön felhívásra 3.062.460 forint állam által előlegezett költséget és 1.170.000 forint meg nem fizetett eljárási illetéket. A fennmaradó 863.772 forint állam által előlegezett költségről és 330.000 forint meg nem fizetett illetékről akként rendelkezett, hogy azt az állam viseli.

[12] Az elsőfokú bíróság a kereset elbírálása során a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (rég Pp.) eljárási szabályai szerint járt el, azonban a cseh anyagi jogot alkalmazta az Európai Parlament és Tanács a szerződésen kívüli kötelmi jogviszonyokra alkalmazandó jogról szóló 2007. július 11-i 864/2007. számú rendelete (Róma II. Rendelet) szabályaira tekintettel.

[13] Az elsőfokú ítélet fellebbezéssel érintett indokolása szerint a jövedelemvesztéssel kapcsolatos igényt a cseh Polgári Törvénykönyvről szóló 89/2012.

törvény (cseh Ptk.) 2962. §, 2963. § (1) bekezdéseire és a jogszabály tartalmával kapcsolatos 1. és 2. számú tudakozvány tájékoztatása alapján ítélte meg. A tudakozványok alapján elfogadta a felperes keresetében levezetett jogi érvelést, és e tekintetben a keresettel egyezően marasztalta az alperest.

[14] Kiemelte, hogy a cseh Ptk. nem határozza meg, hogy milyen módon kell kiszámítani az átlagkeresetet, hanem az átlagkeresetet a referenciaidőszakban végzett nem önálló tevékenység esetében a bruttó bérből, vagy a munkavállalónak kifizetésre elszámolt fizetéséből vezetik le, önálló tevékenység esetén pedig az adóbevallás alapján, a tényleges bevételek és kiadások figyelembevételével állapítják meg. A referenciaidőszak általában az előző naptári negyedév, de feltéve, hogy ez kedvezőbb a károsult személy részére – más időszakban – így az előző naptári évben szerzett jövedelem alapján is van helye az átlagkereset számításnak. A károsult jövedelemveszteségből eredő kárának a megtérítése továbbá a káresemény előtti átlagkereset és a baleseti ellátások közötti különbséget alapuló „kompenzáció pénzbeli nyugdíj (ismétlődő pénzbeli teljesítés - járadék) formájában történik”, mely összegének megállapításánál „figyelembe kell venni az érintett ágazatban a keresetnövekedést, valamint az érintett személy észszerűen várható keresetnövekedését”.

[15] Álláspontja szerint a felperes rokkantellátását megállapító hatósági határozat alkalmas a cseh jognak megfelelő átlagjövedelem bizonyítására, mert a határozat 180 jövedelemmel fedett nap alapján határozta meg az átlagjövedelem összegét 334.445 forintban. Ezt az összeget az elsőfokú bíróság elfogadta a felperes balesetet megelőzően elért havi átlagjövedelmeként. Utalt arra, hogy az alperes által sem vitatott 6 hónapban elért jövedelem alapján megállapítható 1 hónapra eső jövedelem 405.218 forint lenne, amely magasabb, mint a közigazgatási határozatban meghatározott 334.445 forint. A KSH statisztikai adatszolgáltatását arról, hogy a felperes balesetet megelőző munkakörében (FEOR 2531) mekkora volt az ágazati jövedelem növekedése, alkalmas bizonyítéknak találta arra, hogy abból a felperes számára – akár a munkaviszonyból, akár a vállalkozási tevékenységből származó – észszerűen feltételezhetően elérhető jövedelememelkedést meg lehessen állapítani (87/F/39. sorszámú irat). A felperes keresetétől eltérően a felperes pénzügyi nyugdíjának véghatáridejét 2035. január 15-ben állapította meg, abban az időpontban, amikor a felperes eléri a 65 éves életkort.

[16] Az alperes teljesítését a fájdalomdíj és a társadalmi élet elnehezülése miatt érvényesített nem vagyoni kártérítésre számolta el.

[17] Az egyéb nem vagyoni kár címén (16c) előterjesztett 24.835.190 forint megfizetése iránti kereseti kérelmet részben találta megalapozottnak. Ebben a kérdésben a döntését a cseh Ptk. 2958. §-ára alapította.

[18] A 2. számú tudakozványban foglaltakra hivatkozva kiemelte, hogy az egyéb nem vagyoni kártérítés egyfajta maradványkategória, melyek az élet minden területére

vonatkoztathatóan az egészségkárosodáshoz kötődően a károsultat súlytó azon hátrányok kompenzálására hivatott, melyeket a nem vagyoni kártérítés további elemei nem fednek le. Ezen károsodások jellemzően nem szokásos velejárói a baleseti sérüléseknek, de az adott károsult vonatkozásában az elszenvedett egészségkárosodás intenzitását a szokásosnál nagyobb mértékben fokozzák. Álláspontja szerint egyéb nem vagyoni kárnak a károkozás kifejezetten a magánéletet és a családi életet érintő veszteséget okozó következményei minősíthetők.

[19] A felperes által hivatkozott magánéleti hátrányok közül a gyermekvállalás lehetőségének alapvető megnehezülését, tényleges elvesztését értékelte egyéb nem vagyoni kártérítés iránti igény alapjául szolgáló, a felperes magánéleti lehetőségeinek elnehezülését okozó körülménynek. A felperes tanúvallomásokkal alátámasztott előadása alapján elfogadta, hogy a felperes közvetlenül a balesetet megelőzően ismerte meg a barátnőjét, a későbbi feleségét. Rögzítette, hogy mind a felperes, mind a barátnője 44 évesek voltak a perbeli baleset bekövetkezésekor. Tényként fogadta el, hogy a felperes és a barátnője azt tervezték, hogy családot alapítanak, különös tekintettel arra, hogy a felperesnek még nem volt gyermeke, és korábbi, 12 évig tartó házassági életközössége elsődlegesen a gyermektelenség miatt, röviddel a balesetet megelőzően ért véget. A felperes magánéleti szándékaira, terveire vonatkozó előadását értékelése szerint a perbeli adatok, a mindennapi élettapasztalat és a balesetet követő események megalapozták. Bár a baleset a felperes biológiai reprodukciós képességét nem érintette, az általános élettapasztalattal teljesen megegyezőnek véleményezte, hogy a felperes - mivel a balesetben elszenvedett sérülései következtében még önmagát sem tudja ellátni - esetében sem fizikailag, sem érzelmileg, sem anyagilag nem jöhet szóba a felelős gyermekvállalás. Ennek okszerűkövetkezménye, hogy a felperes korára és az abból származó biológiai korlátokra tekintettel a felperesnek nagy valószínűséggel már nem lesz saját gyermeke. A gyermekvállalás tényleges ellehetetlenülését olyan kiemelkedő jelentőségű, a felperes magánéletét érintő veszteségként értékelte, melyért egyéb okon alapuló nem vagyoni kártérítés címén 8.000.000 forintot állapított meg a cseh Ptk. 2958. §-a alapján.

[20] Az alperes kamatfizetési kötelezettségét a cseh Ptk. 1970. §-a alapján állapította meg.

[21] A pertárgyértéket a régi Pp. 24. § alapján 137.777.415 forintban határozta meg. A megítélt összegek alapján a pernyertesség-pervesztesség arányát 78-22%-ban állapította meg a felperes javára. Az ügy terjedelme és a külföldi jog alkalmazására visszavezethető bonyolultsága miatt a felperes által felszámított 7.710.000 + áfa ügyvédi munkadíjat és 118.320 forint fordítási költséget megalapozottnak értékelte, és a perköltség viseléséről ennek figyelembevételével a régi Pp. 81. § (3) bekezdése [helyesen: 81. § (1) bekezdése] alapján határozott.

[22] Az elsőfokú bíróság ítélete ellen az alperes terjesztett elő fellebbezést, az elsőfokú ítélet részbeni megváltoztatása, a felperes részére megállapított havi 473.408 forint jövőben esedékessé váló jövedelem pótló járadék 35.455 forintra, és az ugyanezen a címen megítélt lejárt járadék összegének 3.272.496 forintra történő leszállítása, valamint a

8.000.000 forint összegű egyéb nem vagyoni kár megfizetésére irányuló kereset elutasítása érdekében.

[23] Fellebbezését a jövedelempótló járadék tekintetében arra alapította, hogy az elsőfokú bíróság az átlagkereset számításánál jogszabálysértően alkalmazta a cseh Ptk. 2962. §-át, mivel a cseh jog tárgyában kapott 2. számú tudakozványt csak részben, illetve tévesen vette figyelembe. Érvelése szerint a 2. számú tudakozvány alapján a nem önálló tevékenységet folytató felperesnél az átlagkeresetet a cseh munka törvénykönyve (262/2006 Sbs.) 351. §-ának megfelelően, az általa levezetett módon kellett volna meghatározni. Az elsőfokú bíróság tévesen vont le azt a következtetést, hogy a cseh jog nem szabályozza az átlagkereset számításának módját, a károsult számára kedvezőbb átlagjövedelem számítást állítja követelményként, továbbá azt is, hogy a balesetet megelőző negyedévet is alkalmasnak értékeli a károsult balesetet megelőző átlagjövedelme megállapítása alapját képező referencia időszaknak. Hangsúlyozta, hogy a cseh Ptk. munkaviszony esetében egyértelműen az Mt. szabályait rendeli alkalmazni. E törvény alapján a munkaviszonnyal szerzett átlagkereset tekintetében a balesetet megelőző naptári év - a perbeli esetben 2014. naptári negyedéve -, de ha ez a munkavállalóra kedvezőbb, akkor a teljes naptári év a referenciaidőszak. Ehhez képest az alperes ennél kedvezőbb, a balesetet megelőző 12 hónap átlagával számolt. Az elsőfokú bíróság által elfogadott, közigazgatási normán alapuló átlagkereset számítás azért sem alkalmazható, mert a cseh jog a munkajogi és nem a szociális, illetve TB szabályok alkalmazását írja elő. Álláspontja szerint a KSH indexet az elsőfokú bíróság a cseh jog téves értelmezésével és a régi Pp. 164. §-ába és a 206. §-ba ütköző eljárással fogadta el a felperes észszerűen feltételezhető jövedelem növekedésének bizonyítására. Hangsúlyozta, hogy a felperes bizonyíthatta volna, hogy ténylegesen milyen mértékben növekedett volna a jövedelme, és nem statisztikai bizonyításra tartozik, hogy a felperes részesült volna-e keresetemelésben az elmúlt években vagy sem. A KSH munkavállalóknak csak egy részére kiterjedő átlagbér számítása nem ad valós képet a jövedelemvesztéséről, hanem az úgynevezett mediánbér (259.000 forint), a hasonló korú, szakmai tapasztalatú, azonos városban vagy régióban lakó munkavállalók átlagkeresete lenne esetleg figyelembe vehető, nem pedig a KSH statisztikai adatszolgáltatása. Érvelése szerint a járadék-komponensek polgári jogi megítélése eltérő, a jövedelem munkaviszonyon kívüli összetevőjére az elsőfokú bíróság által alkalmazott FEOR szám szerinti érték nem vehető figyelembe. Kifejtette, hogy a felperes túramotoros magazin szerkesztésében való közreműködést és idegenforgalmi szolgáltatások teljesítését vállalta, az ebből származó jövedelmek növekedésére vonatkozó statisztika értelemszerűen nincs, és nem lehet észszerűen feltételezni ezen jövedelmek emelkedését.

[24] Az egyéb nem vagyoni kár megfizetése iránti kereseti kérelem elutasítását azért kérte, mert álláspontja szerint a felperes gyermekvállalása ténylegesen nem lehetetlenült el, a felperes előadása és az érdekelt tanúk, vallomása a gyermekvállalás ellehetetlenülését nem bizonyítja. Kiemelte, hogy a gyermekvállalás a balesettel összefüggő objektív akadályba nem ütközik, az a felperes és a házastársa autonóm döntésétől függ. Önmagában véve a felperes balesetkori életkora, az, hogy 44 éves, sem lényeges tényező. Érvelése szerint a károkozás szükségképpen érinti az annak időpontban fennálló életviszonyokat, helyzetet és állapotot, ennek szokásos következményeivel a cseh immateriális kárra vonatkozó jogi szabály eleve számol. A felperesnek – az alperes által is elismert jelentős nem vagyoni kárán túl – nincs

különös, egyedi elbírálást és kompenzálást igénylő vesztesége vagy rendkívüli, más módon nem reparálható egyéb nem vagyoni kára.

[25] Hivatkozott arra is, hogy az elsőfokú bíróság által megállapított pertárgyérték helytelen, az ugyanis tartalmazza a felperes keresetveszteségének lejárt, 34.672.738 forintos összegét is, miközben a Pp. 24. § (2) bekezdés a) pontja szerint a perértéket az egyévi szolgáltatás értékével kellett volna számításba venni.

[26] Indokoltnak tartotta a felperesnek megítélt az ügyvédi munkadíj mérséklését is, mivel az alkalmazandó külföldi jogra tekintettel nem csak téves, de felesleges is volt az irányadó magyar bírói gyakorlat részletezése és a cseh jog bemutatása a felperes jogi képviselője részéről. A jogalapjában nem vitatott és az elismert tételek esetében szükségtelen volt a számtalan keresetfelelemelés is. Figyelembe véve az alperesi pernyertesség arányát is, a felperes legfeljebb 4.000.000 forint + Áfa munkadíjra tarthat igény.

[27] A felperes a fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyására tett indítványt; egyetértett az elsőfokú ítélet jogi indokolásával. Hangsúlyozta, hogy az alperes téves számítást alkalmazott, mivel a balesetet megelőző fél évvel elért jövedelmét éves átlagjövedelemként értelmezte. Az alperes által alkalmazni kívánt mediánbér a tudakozványban foglaltak alapján nem fogadható el. Hivatkozott arra, hogy a cseh jog az érintett ágazatban vizsgálja és fogadja el a keresetnövekedés figyelembevételét, nem pedig általánosságban. A KSH statisztikai adatszolgáltatása igazolja és bizonyítja az érintett ágazatokban történt keresetnövekedéseket. Okfejtése szerint tanúk is alátámasztották azt a körülményt, hogy a felperes önmaga ellátására is képtelen, fizikai, érzelmi és anyagi korlátai miatt nem tud felelősen gyermeket vállalni. Előadta, hogy jogi képviselőjének perben kifejtett valamennyi tevékenysége érdemi jogi munka volt, ezért felperes által perköltségként igényelt ügyvédi munkadíj nem eltúlzott.

[28] Az alperes fellebbezése részben alapos.

[29] Az alperes a fellebbezésében kizárólag az elsőfokú bíróság ítéletének az alperest 3.272.496 forintot meghaladóan lejárt pénzügyi nyugdíj és annak kamatai, havonta 35.455 forintot meghaladóan jövőben esedékesse váló pénzügyi nyugdíj és 8.000 000 forint egyéb nem vagyoni kártérítés és annak kamata megfizetésére kötelező rendelkezéseit támadta. Az elsőfokú ítélet egyéb rendelkezései a rPp. 228. § (4) bekezdése alapján fellebbezés hiányában első fokon jogerőre emelkedtek. Ezért a Fővárosi Ítéltábla kizárólag az elsőfokú ítélet fellebbezett rendelkezéseit bírálta felül.

Az elsőfokú bíróság az elsőfokú eljárás lényeges szabályait nem sértette meg, ezért nem volt indok az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezésére a régi Pp. 252. § (2) bekezdése alapján.

[30] Az elsőfokú bíróság a szükséges bizonyítást lefolytatta, a fellebbezéssel érintett követelésekkel kapcsolatban az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást a perben csatolt iratok alapján az alábbiak szerint kellett kiegészíteni:

[31] A felperes a balesetét megelőzően az cég1 Kft-nél munkaviszonyban dolgozott piackutató, reklám és marketingtevékenységet szervező, tervező munkakörben (FEOR 2531). 2015. január 1-től munkáltatójától havi bruttó 152.672 munkabérben részesült. Munkáltatójával 2015. január 1-jén megbízási szerződést is kötött, melyben vállalta, hogy részt vesz egy túramotoros magazin szerkesztésében, túraleírásokat készít, motorkerékpáros túrákat, termékbemutatókat szervez, amiért félévente bruttó 1.500.000 forintot (hónapra lebontva havi 250.000 forint megbízási díjat) kapott. A balesetet követően, 2015. június 1. és 2016. január 12. között összesen (bruttó 509.855 forint) nettó 429.925 forint táppénzben részesült. A felperesnek 2016. január 12-től rokkantsági ellátást folyósítanak, 2016. december 31-ig havi 139.500 forintot, 2017. január 1-től 2017. október 4-ig havi 141.735 forintot, 2017. október 5-től havi 146.320 forintot.

[32] A FEOR 2531 alatti munkakörben az öt főnél több alkalmazottat foglalkoztató cégeknél a bruttó átlagkereset 2015-ben 517.280, 2016-ban 533.805, 2017-ben 578.893, 2018-ban 579.598, 2019-ben 659.999, 2020-ban 714.291, 2021-ben 760.402 forint volt. Az ilyen munkakörben foglalkoztatott munkavállalók bruttó átlagkeresete 2015-höz képest 2016-ban 3, 2017-ben 11, 2018-ban 12, 2019-ben 28, 2020-ban 38, 2021-ben 47%-kal nőtt.

[33] Az egyéb nem vagyoni kárt érintő tényállást illetően az elsőfokú bíróság nem sértette meg a régi Pp. 206. § (1) bekezdését azzal, hogy az általa aggálytalannak értékelt, a felperesi személyes előadást alátámasztó tanúvallomások alapján elfogadta, hogy a felperesnek nem volt még gyermeke, számára fontos volt a gyermekvállalás, a későbbi házastársát a balesetét megelőzően ismerte meg, mindketten 44 évesek voltak és közösen gyermeket terveztek. A tanúvallomásokból megállapítható volt az is, hogy a balesetet követően ezt a tervüket feladták. Ezek a körülmények összhangban álltak a per egyéb adataival is. A perben kirendelt orvosszakértő megállapította, hogy a felperes maradványállapota nehezítettséget okozhat az intim kapcsolataiban. A balesetet követően a felperest többször kezelték kórházban, műtötték, gyógyulásának tartama két év volt, elhúzódóan ápolásra, gondozásra szorult, állandó jövedelemforrásait elvesztette a munkaképtelensége miatt. A későbbi házastársával együtt abban a biológiai életkorban volt a baleset bekövetkezésekor, amikor a közös gyermekvállalás természetes úton közismerten évről-évre nehezebbé válik. Mindezek alátámasztották azt a tényt, hogy a gyermektelen felperes számára annak a lehetősége, hogy természetes úton saját gyermeke legyen, alapvetően elnehezült a baleset következtében.

[34] Az alperes ezt meghaladóan helyesen hivatkozott arra, hogy az elsőfokú bíróság a Pp. 206. § (1) bekezdésével ellentétesen, okszerűtlenül következtetett a felperes gyermekvállalásának az ellehetetlenülésére. A Fővárosi Ítéltábla kiemeli, hogy az elsőfokú

bíróság maga is megállapította, hogy a felperes reprodukciós képességét a baleset nem érintette, ezt igazolta a perben beszerzett orvosszakértői vélemény is. Abból, hogy a felperes a mozgáskorlátozottsága miatt segítségre (gondozásra) szorul bizonyos tevékenységek elvégzésében, nem következik okszerűen az, hogy számára a felelős gyermekvállalás fizikailag, gazdaságilag vagy érzelmileg lehetetlen. A baleset gazdasági következményeinek kompenzálására a vagyoni kártérítés szolgál, amely kiterjed a kiesett jövedelem pótlására is, így ezzel a felelős gyermekvállalás végleges megghiúsulása nem igazolható. Nem állapítható meg az elsőfokú ítélet indokolásából az sem, hogy a felperes gyermekvállalása érzelmi okból miért (és mikor) vált lehetetlenné, a felperes házastársának vallomásából pedig arra lehet következtetni, hogy a felperes és a házastársa között az intim együttlét megnehezült, de nem szűnt meg. Az elsőfokú bíróság a lehetetlenség megállapításakor figyelmen kívül hagyta a mesterséges megtermékenyítés lehetőségét is.

[35] A fentiek szerint módosított és kiegészített tényállás alapján a Fővárosi Ítéltábla a fellebbezett körben az elsőfokú bíróság érdemi döntésével és annak az ítéletben kifejtett indokaival csak részben értett egyet, a következőkre figyelemmel:

[36] A cseh Ptk. 2962. § alapján a károsult munkaképtelensége esetére keresetkiesése pénzbeli megtérítésére jogosult, amelynek összege a károsult sérelem előtti átlagkeresete és azon térítés különbsége, amelyet a károsultnak a betegség, illetve a baleset következtében kifizettek.

[37] Az elsőfokú bíróság helyesen, az 1. és a 2. számú tudakozványnak, valamint a cseh Ptk. 2962. §-ának megfelelően értelmezte a cseh jogot akként, hogy a keresőképtelenség miatti táppénzes időszakban (2015. június 1-2016. január 12.) az idézett jogszabályhely alapján keresetkiesés címén követelhető összeg megállapításához első lépésként a károsult sérelem (balesetből eredő keresőképtelenné válás) előtti átlagkeresetét kell meghatározni. Helytállóan következtetett arra is, hogy az átlagkereset kiszámításának módját a cseh Ptk nem határozza meg, ezért az többféle módon is levezethető. A cseh joggyakorlat bizonyítására alkalmas 1. számú tudakozvány szerint az átlagkeresetet nem önálló tevékenység esetén a bruttó bérből vagy a munkavállaló kifizetésre elszámolt fizetéséből vezetik le. Önálló jövedelem esetén a kiinduló adat az adóbevallás, de ez nem kizárólagos számítási alap. A 2. számú tudakozványból kitűnően pedig valamennyi jövedelmet figyelembe kell venni az átlagkereset meghatározásánál, ezért a felperes megbízási szerződésből eredő díjazása sem hagyható figyelmen kívül. A Fővárosi Ítéltábla ezzel összefüggésben hangsúlyozza, hogy a mellékleteként megküldött cseh alkotmánybírósági gyakorlat [II. ÚS 2949/20 (kelt 2021.4.26-án), II. ÚS 1564/20 (kelt 2021.2.9-én)] alapján alkotmányosan védett az egészségkárosodott személy teljes kártérítésének elve. Ebből következően az átlagkereset meghatározásánál figyelembe kell venni a felperes munkabérét és a megbízási díjból származó jövedelmet is. Mivel a felperes önálló (megbízási szerződés alapján végzett) és nem önálló (munkaszerződés alapján végzett) tevékenységből eredő bevétellel is rendelkezett, abból, hogy munkaviszonya volt, nem következik, hogy a cseh Ptk. 2962. §-ának megfelelő átlagkeresetét (átlagjövedelmét) kizárólag a cseh munka törvénykönyve alapján lehetett volna megállapítani. Az elsőfokú ítélet ezért nem sérti a cseh munkajogi rendelkezéseket (262/2006.Sb.sz. törvény 351. §.).

[38] A 2. számú tudakozvány alapján az átlagkereset meghatározásához szükséges referencia időszak általában a balesetet megelőző naptári negyedév. Ezért a perbeli baleset bekövetkezésének idejére (2015. május) tekintettel 2015. első negyedévet, azaz a 2015. január 1-től március 31-ig tartó időszakot kell figyelembe venni a felperes által a baleset előtt elért átlagjövedelem megállapítása során. Nem kellett alkalmazni a cseh jognak a hosszabb referencia idő kiválasztására feljogosító gyakorlatát. A felperes ugyanis a jelentős jövedelemnövekedéssel járó megbízási szerződését 2015. január 1-jén kötötte meg, míg az ezt megelőző időszakban kisebb jövedelemmel rendelkezett. Emiatt a hosszabb referencia időszak figyelembevétele kedvezőtlenebb lenne a felperesre nézve. Erre figyelemmel megalapozatlan volt az alperesnek az arra alapított fellebbezési érvelése is, hogy a 2014. évi átlagjövedelemmel kellett volna számolni a felperes keresetvesztését. A felperes a fellebbezési ellenkérelmében helyesen hivatkozott arra, hogy az alperes indokolatlanul osztotta el a fél éves referencia időszak összjövedelmét 6 helyett 12-vel.

[39] A felperes a 2015. január 1. és március 31. közötti időszakban a megbízási szerződése alapján havonta bruttó 250.000 forint megbízási díjban, a munkaszerződése alapján havonta bruttó 152.672 forintban részesült. Ezeket a számokat a társadalombiztosítási határozat adatlapja és a csatolt kifizetéseket igazoló bérlapok is alátámasztották, és az alperes is a 99. sorszámú beadványában ebben az időszakban ezeket a havi bruttó értékeket vette figyelembe. Ezen bizonyítékok alapján a balesetet megelőző naptári negyedévben (2015. január 1- március 31.) a felperes havi átlagkeresete bruttó 402.672 forint (250.000+152.672) , és a cseh Ptk. 2962. §-a szerinti keresetkiesés számításához is ebből a bruttó átlagkeresetből kellett volna kiindulni.

[40] A felperes azonban a perbeli bizonyítékok alapján megállapítható átlagkeresethez képest 2015. évben az átlagkeresetét a 87. sorszámú beadványában levezetett számítás szerint – a magyar társadalombiztosítási határozat alapján – ennél kisebb összegben, bruttó 334.445 forintban kérte figyelembe venni. A régi Pp. 2. §-a alapján a bíróság a felperes kérelméhez kötve van, a régi Pp. 215. §-a alapján az érdemi döntése nem terjedhet túl a kereseti kérelmen. Ezért az elsőfokú bíróság a felperes rendelkezési jogát tiszteletben tartva, számítása során nem vehetett figyelembe a felperes által megjelölt bruttó átlagkeresetnél nagyobb összeget, és jogszabálysértés nélkül fogadta el a jövedelemvesztés számítás kiindulópontjaként a felperes által megjelölt havi bruttó átlagkeresetet 334.445 forintban. Az alperes helyesen hivatkozott arra, hogy a magyar társadalombiztosítási jogszabályok az átlagkereset számításánál nem vehetőek figyelembe. Ennek, és az erre alapított fellebbezési érvelésnek azonban nem volt jelentősége. Egyrészt azért, mert a társadalombiztosítási határozat melléklete annak bizonyítékaként szolgált, hogy a felperes a referencia időszakban milyen összegű munkabér, illetve megbízási díj jövedelemhez jutott, másrészt azért, mert a társadalombiztosítási határozat alapján elfogadott, az elsőfokú bíróság által megállapított bruttó átlagkereset összege nem érte el a cseh Ptk. 2962. § rendelkezésének megfelelően számítható bruttó átlagkereset összegét. Ezért az alperes nem kérhette alappala marasztalásának a leszállítását erre az anyagi jogsértésre hivatkozással.

[41] A cseh Ptk. idézett rendelkezése alapján – a magyar joghoz hasonlóan – csökkenteni kell az átlagkereset alapján meghatározott jövedelmet a károsultnak nyújtott térítésekkel (pl. táppénz). A felperes és az alperes a felperes keresetveszteségének a meghatározásánál egyaránt a felperes bruttó havi átlagkeresetéből indult ki, ami azonban tartalmazta a magyar jog szerinti társadalombiztosítási járulékokat és személyi jövedelemadót is. Ezzel szemben a felperes a térítéseket nettó összegben kapta. A cseh jogban is ismert a káronszerzés tilalma. A káronszerzés, valamint a teljes kártérítés elve sérelmének elkerülése érdekében szükséges a felperes által elérhető jövedelem, valamint a felperes részére a balesetre tekintettel nyújtott ellátások összegének az egyenmősége (nettó-bruttó), ezért a keresetkiesés meghatározásához a jövedelmet és az ellátást személyi jövedelem adóval növelten, de társadalombiztosítási járulék nélkül kellett számolni [hasonlóan az 1/2006. (V.22.) PK véleményben kifejtettekhez].

[42] A felperes a fentiek alapján 2015. június 1. és 2016. január 12. között (7,3 hónapra) havonta 334.445 forint bruttó átlagkeresettel számolva összesen 2.441.449 forint bruttó jövedelmet érhetett volna el. Ennek 18,5 % mértékű társadalombiztosítási járulékokkal csökkentett összege 1.989.780 forint. Ebben az időszakban a felperes a társadalombiztosítási szerv által kiállított igazolással bizonyítottan nettó 429.925 forint társadalombiztosítási ellátásban részesült. Ennek mint nettó jövedelemnek az alapján számított bruttó értékre eső (2015-ben) 16 %-os személyi jövedelemadóval növelt összege 534.945 (429.925:0,655*0,815) forint. A felperes ebben az időszakban 1.989.780-534.945=1.454.835 forint jövedelemtől esett el. Ezután az összeg után az alperes 2015. október 1-től köteles késedelmi kamatot fizetni.

[43] A cseh Ptk. 2963. § (1) bekezdése alapján a keresőképtelenség megszűnésekor vagy rokkantság esetén a károkozó a károsult veszteségét pénzbeli nyugdíjjal kompenzálja, amely a károsult sérülés előtt szerzett jövedelme és a munkaképtelenség megszűnése után szerzett jövedelme közötti különbség alapján kerül kiszámításra, másik jogszabály alapján kapott esetleges rokkantsági nyugdíj beszámításával. Ha a személyi sérülés a károsult személyes szükségleteinek tartós növekedését eredményezi, a nyugdíj összegének megállapítása figyelembe veszi e szükségleteket is. A (2) bekezdése értelmében a pénzügyi nyugdíj összegének megállapításakor figyelembe kell venni az érintett ágazatban a keresetnövekedést, valamint a károsult személy észszerűen várható keresetnövekedését.

[44] Az 1. és a 2. számú tudakozványok tartalmából következően a cseh Ptk. 2963. §-a alapján akkor ítéltető meg jövedelemveszteség (pénzügyi nyugdíj), ha a károsult átmeneti keresőképtelensége (cseh Ptk. 2962. §) megszűnt és olyan egészségi állapota állandósult, amely a keresőtevékenységhez visszatérést már nem teszi lehetővé (a károsult rokkantnyugdíjra válik jogosulttá). A felperes nem vitásan 2016. január 13-tól kezdődően rokkantellátásban részesül. A keresetben érvényesített 2016. január 13-tól 2023. január 31-ig, majd az azt követő időszakban, az öregségi nyugdíjkorhatár eléréséig ezért a cseh Ptk. 2963. §-a alapján kellett a felperes jövedelemveszteségét megállapítani.

[45] A rokkantsági ellátás időszakában (2016. január 13-tól a nyugdíjkorhatár eléréséig) elszenvedett jövedelemveszteség (pénzügyi nyugdíj) megállapításánál az 1. és a 2. számú tudakozvány értelmében a – cseh Ptk. 2962. § szabályához hasonlóan – a sérülés (baleset) előtti átlagkereset a mérvadó. A fentebb kifejtettek szerint, a felperes bruttó átlagkeresetre vonatkozó nyilatkozatát, a 2015. első negyedévi referencia időszak alapján igazolt jövedelmeket figyelembe véve a számításnál irányadó átlagkereset összege havi bruttó 334.445 forint volt.

[46] A keresetveszteség (cseh Ptk. 2962. §) megállapításától eltérően azonban a pénzügyi nyugdíj összegének megállapításánál a cseh Ptk. 2693. § (2) bekezdése alapján további körülményeket is értékelni kell. Egyebek mellett figyelembe kell venni az ágazatban bekövetkező keresetnövekedést, illetve az érintett személy észszerűen várható keresetnövekedését is. Ebből pedig az következett, hogy a cseh Ptk. lehetővé teszi, hogy a pénzügyi nyugdíjat az éves átlagkereset növekedésnek megfelelően, azaz indexálva határozza meg a bíróság. A 2. számú tudakozványhoz mellékelte, a cseh joggyakorlat részét képező 25. Cdo 2635/2017. számú jogeset is alátámasztotta, hogy a cseh jogban az indexálás nem ismeretlen. A hivatkozott ügyben a fellebbviteli bíróság a visszatérően felmerülő, bér alapján számolható költségtételnél az inflációt követő emeléseket tisztességesnek és kellően átláthatónak tartotta. Az elsőfokú bíróság ezért helyesen indult ki a cseh Ptk. 2963. § (2) bekezdése alapján abból, hogy a KSH csatolt adataival igazolt éves keresetnövekedés, az ágazatban bekövetkező olyan keresetnövekedés bizonyítására alkalmas, amit a pénzügyi nyugdíj megállapításánál számításba kellett venni.

[47] A felperes és az elsőfokú bíróság álláspontjától eltérően azonban a KSH adatok figyelembevétele nem jelentette azt, hogy a felperes átlagkereseteként megállapított bruttó 334.455 forint helyett a statisztikai adatok alapján kellene a felperes átlagkeresetét megállapítani. A KSH átlagkeresetre vonatkozó adatainak felperes várható jövedelmével azonosítása (helyettesítése) nem felelt meg a cseh Ptk. 2963. § (1) bekezdésének, ellentétes azzal a tudakozványban hivatkozott joggyakorlattal is, mely szerint a pénzügyi nyugdíj megállapításánál a cseh Ptk. 2962. §-hoz hasonlóan a felperes baleset előtti átlagkeresete a mérvadó. A Fővárosi Ítéltábla utal arra is, hogy az 1. számú tudakozvány szerint az érintett személy várható keresetnövekedésének megállapításához nem elegendő csupán az indokolatlan remény, fenn kell állnia a vagyongyarapodás bekövetkezése nagyfokú valószínűségének. Az ágazati átlagbér növekedés százalékos mértékét a KSH megkeresésre adott válasza bizonyítja. Ezt meghaladóan azonban a felperes semmilyen bizonyítást nem ajánlott fel arra, hogy milyen egyéni körülmények folytán lett volna várható az, hogy a balesetet megelőzően a KSH adatok szerinti átlagkereset (2015-ben bruttó 517.280 forint) alatti átlagkeresete (2015-ben 334.455 forint) 2016-ban, vagy azt követően a KSH adatok szerinti bruttó átlagkeresetével lesz egyező.

[48] Az előző megállapítás azonban nem zárja ki, hogy a KSH adatai értékelhetőek legyenek az ágazatban megvalósult keresetnövekedést alátámasztó bizonyítékként. Azok alapján meghatározható volt az a százalék, amennyivel a felperes 2015-ös átlagkeresete az adott munkakörben bekövetkezett keresetnövekedés miatt indexálható (növelhető) volt, és ezt az indexálást a cseh Ptk. 2963. § (2) bekezdésére figyelemmel alkalmazni kellett. A felperes jövedelemveszteségének meghatározásához a fentiek alapján a felperes átlagkeresetéből

kellett kiindulni, és azt a keresetnövekedés százalékának megfelelően kellett indexálni, ezért a medián bérre, a statisztikai adatok helytelen referencia csoportjára alapított fellebbezési hivatkozások nem foghattak helyt. A cseh Ptk. 2693. § nem az azonos munkakör, hanem az azonos ágazatban bekövetkezett keresetnövekedés figyelembevételét írja elő. A megállapított tényállás szerint a felperes munkaköre a design, reklám, marketing ágazat körébe tartozott. A megbízási szerződést a felperes ugyanazzal a munkáltatóval, határozatlan időre kötötte, olyan tárgyú megbízásra, amely szintén a motoros magazinnal kapcsolatos reklám és marketing tevékenységhez (termékbemutató, motoros túra szervezés, túraleírás) is köthető. A Fővárosi Ítéltábla ezért elfogadta, hogy a felperes megbízási szerződés és munkaviszony alapján végzett tevékenysége egy ágazatba tartozott, és a pénzügyi nyugdíj éves megállapításánál a munkakör alapján meghatározható indexálás a megbízási szerződésre is alkalmazható.

[49] Mindezek alapján a felperes cseh Ptk. 2963. § szerinti pénzügyi nyugdíját 2016. január 13-tól számított időszakban évenként a következők szerint kellett megállapítani:

[50] A felperes 2016. január 13. és december 31. között (11,7 hónap) a 2015-ös átlagkeresetéből (334.445 forint) kiindulva, de a 2016-os évben az ágazatban bekövetkezett keresetnövekedés mértékét (3%) figyelembe véve összesen 4.030.397 $(1,03 \cdot 334.445 \cdot 11,7)$ forint bruttó jövedelmet érhetett volna el. Ennek a 18,5 % mértékű társadalombiztosítási járulékokkal csökkentett összege 3.284.774 $(4.030.397 \cdot 0,815)$ forint. Ebben az évben a felperes havonta nettó 139.500 forint, összesen (11,7 hónappal számolva) 1.632.150 $(139.500 \cdot 11,7)$ forint társadalombiztosítási eljárásban részesült. Ennek mint nettó jövedelemnek az alapján számított bruttó értékre eső 15 %-os személyi jövedelemadóval növelt összege 2.000.304 forint $1.632.150 : 0,815$. Így a felperes ebben az időszakban $4.030.397 - 2.000.304 = 1.284.470$ forint jövedelemtől esett el. Ezután az összeg után az alperes az elsőfokú ítélettel egyezően 2016. július 1-től köteles késedelmi kamatot fizetni.

[51] 2017. január 1-től október 4-ig (277 nap) a felperes a 2015-ös havi bruttó átlagkeresetéből (334.445 forint) kiindulva, de a 2017-es évben az ágazatban bekövetkezett keresetnövekedés mértékét (11 % a 2015-ös bázis évhez képest) figyelembe véve összesen 3.380.772 forint $(1,11 \cdot 334.445 \cdot 277/365)$ bruttó jövedelmet érhetett volna el. Ennek a 18,5 % mértékű társadalombiztosítási járulékokkal csökkentett összege 2.755.329 forint. Ebben az évben október 4-ig a felperes havonta 141.375, összesen (277 nap) 1.287.480 forint társadalombiztosítási eljárásban részesült. Ennek mint nettó jövedelemnek az alapján számított bruttó értékre eső 15 %-os személyi jövedelemadóval növelt összege 1.577.889 forint. Így a felperes $2.755.329 - 1.577.889 = 1.177.440$ forint jövedelemtől esett el. Ezután az összeg után az alperes 2017. május 15-től köteles késedelmi kamatot fizetni.

[52] 2017-ben a felperes október 5-től december 31-ig (88 nap) az ugyanebben az évben fentebb alkalmazott számítási mód alapján összesen 1.074.036 forint bruttó jövedelmet érhetett volna el. Ennek a 18,5 % mértékű társadalombiztosítási járulékokkal csökkentett összege 875.339 forint. Ebben az évben október 5-től december 31-ig a felperes havonta 146.320, összesen (88 nap) 423.326 forint társadalombiztosítási eljárásban részesült. Ennek mint nettó jövedelemnek az alapján számított bruttó értékre eső 15 %-os személyi

jövedelemadóval növelt összege 518.813 forint. Így a felperes $875.339 - 518.813 = 356.526$ forint jövedelemtől esett el. Ezután az összeg után az alperes 2017. november 15-től köteles késedelmi kamatot fizetni.

[53] 2018-ban (12 hónap) a felperes a 2015-ös havi bruttó átlagkeresetéből (334.445 forint) kiindulva, de a 2018-as évben az ágazatban bekövetkezett 2015-ös évhez mért keresetnövekedés mértékét (12%) a fenti számítások szerint figyelembe véve összesen 4.494.941 $(1,12 \cdot 334.445 \cdot 12)$ forint bruttó jövedelmet érhetett volna el. Ennek a 18,5 % mértékű társadalombiztosítási járulékokkal csökkentett összege 3.663.377 forint. Ebben az évben a felperes 1.755.840 forint társadalombiztosítási eljárásban részesült. Ennek mint nettó jövedelemnek az alapján számított bruttó értékre eső 15 %-os személyi jövedelemadóval növelt összege 2.151.894 forint. A felperes keresetvesztése $3.663.377 - 2.151.894 = 1.511.483$ forint volt. Ezután az összeg után az alperes 2018. július 1-től köteles késedelmi kamatot fizetni.

[54] 2019-ben (12 hónap) a felperes a 2015-ös átlagkeresetéből (334.445 forint) kiindulva, de a 2019-es évben az ágazatban bekövetkezett 2015-ös évhez mért keresetnövekedés mértékét (28%) figyelembe véve összesen 5.137.075 forint bruttó jövedelmet érhetett volna el. Ennek a 18,5 % mértékű társadalombiztosítási járulékokkal csökkentett összege 4.186.716 forint. Ebben az évben a felperes 1.755.840 forint társadalombiztosítási eljárásban részesült. Ennek mint nettó jövedelemnek az alapján számított bruttó értékre eső 15 %-os személyi jövedelemadóval növelt összege 2.151.894 forint. A felperes keresetvesztése $4.186.716 - 2.151.894 = 2.034.822$ forint volt. Ezután az összeg után az alperes 2019. július 1-től köteles késedelmi kamatot fizetni.

[55] 2020-ban (12 hónap) a felperes a 2015-ös átlagkeresetéből (334.445 forint) kiindulva, de a 2020-as évben az ágazatban bekövetkezett keresetnövekedés mértékét (38%) figyelembe véve összesen 5.538.409 forint bruttó jövedelmet érhetett volna el. Ennek a 18,5 % mértékű társadalombiztosítási járulékokkal csökkentett összege 4.513.803 forint. Ebben az évben a felperes 1.755.840 forint társadalombiztosítási eljárásban részesült. Ennek mint nettó jövedelemnek az alapján számított bruttó értékre eső 15 %-os személyi jövedelemadóval növelt összege 2.151.894 forint. A felperes keresetvesztése $4.513.803 - 2.151.894 = 2.361.909$ forint volt. Ezután az összeg után az alperes 2020. július 1-től köteles késedelmi kamatot fizetni.

[56] 2021-ben (12 hónap) a felperes a 2015-ös átlagkeresetéből (334.445 forint) kiindulva, de a 2021-es évben az ágazatban bekövetkezett keresetnövekedés mértékét (47%) figyelembe véve összesen 5.899.610 forint bruttó jövedelmet érhetett volna el. Ennek a 18,5 % mértékű társadalombiztosítási járulékokkal csökkentett összege 4.808.182 forint. Ebben az évben a felperes 1.755.840 forint társadalombiztosítási eljárásban részesült. Ennek mint nettó jövedelemnek az alapján számított bruttó értékre eső 15 %-os személyi jövedelemadóval növelt összege 2.151.894 forint. A felperes jövedelemvesztése $4.808.182 - 2.151.894 = 2.656.288$ forint volt. Ezután az összeg után az alperes 2021. július 1-től köteles késedelmi kamatot fizetni.

[57] A 2022. évre (12 hónap) és a 2023. év lejárt időszakára (1 hónap) és a 2023. februártól kezdődő időszakra a számítás során figyelembe vehető alapadatok a 2021-es adatokkal megegyeztek. 2022-ben a felperes jövedelemvesztesége ezért szintén 2.656.288 forint volt, 2023. január hónapban ennek 1/12 része, azaz 221.357 forint, és 2023. február 1. napjától is 221.357 forintban kellett megállapítani a felperes javára a jövőben esedékessé váló pénzügyi nyugdíj havonkénti összegét .

[58] A cseh Ptk. 2958. § értelmében személyi sérülés esetén a károkozó köteles a kárt olyan pénzbeli kártérítéssel megtéríteni a károsultnak, amely teljes mértékben kiegyenlíti az szenvedett fájdalmat és az egyéb nem vagyoni kárt, ha az egészségkárosodás akadályt gördít a károsult jobb jövője elé, a károkozó a károsultnak a társadalmi érvényesülés hátrányos befolyásolása miatt bekövetkezett kárt is köteles megtéríteni.

[59] Az egyéb nem vagyoni kártérítés iránti igény elbírálásánál az elsőfokú bíróság helyesen indult ki a cseh Ptk. 2958. §, Legfelsőbb Bíróság Módszertana, a tudakozványok és a mellékelt felsőbb bírósági (25 Cdo 2245/2017-117, 25 Cdo 2635/2017), alkotmánybírósági határozatok (II.ÚS 1564/20 kelt 2021.02.09-én, II.ÚS 2949/20 kelt 2021.04.26-án) alapján abból, hogy ezen a címen a cseh jogban azok a típusú nem vagyoni károk kompenzálhatóak, amelyeket a fájdalomdíj, illetve a társadalmi érvényesülés akadályozása miatt érvényesíthető nem vagyoni kártérítés részeként nem értékelték, mivel azok egyedi sérelmek, amelyek jellemzően nem szokásos velejárói a baleseti sérüléseknek. A cseh alkotmánybíróság a cseh felsőbbbírósági gyakorlat alkotmányosságát vizsgálva kiemelte, hogy abban az esetben, ha a hivatkozott, konkrétan meghatározott sérelmek teljes és méltányos kártérítésben részesülnek, az alkotmányos rend szempontjából nem jelent akadályt, hogy az általános bíróságok a sérelmet milyen kategóriába sorolták. Az egyéb nem vagyoni károk fogalmának túlságosan korlátozó megközelítését azonban ellentmondásosnak ítélte. A cseh alkotmánybíróság azt a felsőbbbírósági gyakorlatot, amely az egyéb nem vagyoni kárhoz rendkívüli jelleget, minősített intenzitást társított, vitathatónak értékelte, és elfogadhatatlannak tartotta, hogy a fájdalmas lelkiállapotok, a lelki sérülések által okozott lelki szenvedés háttérbe szoruljanak, pusztán azért, mert az alkalmazott módszertan és táblázatok hiányosak. Az egyéb nem vagyoni károknál a káresemények az alkotmánybírósági indokolás szerint a károsult által elszenvedett egyszeri vagy ismétlődő veszteségeit és nehézségeit jelentik, amelyeket a károsult testi és lelki épségének korlátozása okoz és amelyek a magán- és családi élete korlátozását jelentik. (ÚS 1564/20 (kelt 2021.2.9) 73, 74. oldal). Az alperes ezért alaptalanul hivatkozott arra, hogy csak a jelentős, rendkívüli, más módon nem reparálható sérelmek és veszteségek orvosolhatóak egyéb nem vagyoni kár címen.

[60] A cseh Ptk. 2958. §-ának a tudakozványokban és a cseh Legfelsőbb Bíróság Módszertanában bemutatott gyakorlata alapján az egészségkárosodott személynek fájdalomdíj címen megítélhető nem vagyoni kártérítés az adott egészségkárosodáshoz, orvosi beavatkozásokhoz tartozó pontozás, elsősorban orvosszakértői vélemény alapján állapítható meg, amelynek során a felperes gyermektelenségét nem értékelik. A társadalmi érvényesülés akadályozása címen megítélhető összeg szintén orvosszakértői véleményen és olyan

pontrendszeren, valamint százalék meghatározáson alapul, amely az egészségkárosodás általi akadályoztatást és nem a felperes egyedi körülményeit veszi figyelembe. Az alperes hivatkozásával szemben ezek a jogcímek nem teszi lehetővé annak a felperes egyedi állapotából (gyermektelenségéből) eredő, kellően súlyos és konkrét egyedi nem vagyoni sérelemnek a kompenzálását, ami abban áll, hogy a gyermektelen felperesnek az életkora és a személyi körülményei miatt a baleset következtében alapvetően elnehezült az a lehetősége, hogy természetes úton saját gyermeke szülessen. Ez a személyiség érvényesülésének, a családi és magánélethez való jognak olyan korlátozása, amely a baleseti sérülés szokásos körülményei, következményei részeként az előző két jogcím alatt nem értékelhető. A Fővárosi Ítéltábla ezért – a cseh alkotmánybíróági gyakorlatot szem előtt tartva – egyetértett azzal az elsőfokú bírósági állásponttal, hogy a gyermektelen felperes javára a cseh Ptk. 2958. § alapján egyéb nem vagyoni kár jogcímén nem vagyoni kártérítés ítélt meg. A Fővárosi Ítéltábla azonban figyelembe vette, hogy a felperes gyermekvállalásának lehetetlensége nem igazolt, csak a nehezítettsége bizonyított, ezért az elsőfokú bíróság által megállapított összegnél kevesebbet, 3.000.000 forintot tartott arányban állónak az így keletkezett sérelem hozzávetőleges pénzbeli kiküszöbölésére.

[61] Az alperes arra helyesen hivatkozott, hogy függetlenül a lejárt járadékoktól, a kereset és jövedelemvesztéséből eredő követelések visszatérően esedékes követelésnek minősülnek, ezért ezeknek a követeléseknek a pertárgyértékét a régi Pp. 24. § (2) bekezdése alapján az egyévi követelés értékének megfelelően kell megállapítani. Valamennyi járadék jellegű követelés régi Pp. 24. § (2) bekezdésének megfelelő pertárgyérték meghatározása, az eljárás alatt teljesített és a CZK-ban esedékes követelések számításba vételével az elsőfokú eljárás pertárgyértéke 79.854.051 forint volt. Ebből a felperes a másodfokú eljárás eredményét is figyelembe véve 66.356.045 forint erejéig lett pernyertes (83 %). Az elsőfokú bíróság által alkalmazott, részben téves pertárgyérték számítás és az annak alapján meghatározott felperesi pernyertesség (78%), illetve az elsőfokú ítélet részbeni megváltoztatása ezért nem járhatott az elsőfokú ítélet elsőfokú perköltségre vonatkozó rendelkezésnek a megváltoztatásával. A Fővárosi Ítéltábla az eljárás bonyolultságára, a külföldi jog alkalmazására és a széleskörű – szakvélemény beszerzésére is kiterjedő - bizonyításra tekintettel és nem találta eltúlzottnak az elsőfokú bíróság által megállapított ügyvédi díjakat. Az elsőfokú bíróság ítéltének a perköltség viselésére vonatkozó rendelkezése nem sértette a 32/2003 (VIII. 22.) IM rendelet 2. és 3. §-át sem.

[62] Mindezekre tekintettel a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezett rendelkezéseit a régi Pp. 253. § (2) bekezdése alapján részben megváltoztatta, és a lejárt keresetvesztés, a lejárt és a jövőben esedékessé váló pénzügyi nyugdíj, valamint az egyéb nem vagyoni kártérítés címén megítélt összegeket a rendelkező részben foglaltak szerint leszállította, egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

[63] Az alperes fellebbezése részben vezetett eredményre, a pernyertesség és a pervesztesség aránya a másodfokú eljárásban 60-40 % az alperes javára. A Fővárosi Ítéltábla ezért a régi Pp. 81. § (1) bekezdése, valamint a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 2. §-a, továbbá 3. § (2) és (5) bekezdése alapján a felperes javára 120.000 forint áfával növelt összegű, az alperes javára áfa nélkül 320.000 forint ügyvédi munkadíj figyelembevételével, a másodfokú pernyertesség-pervesztesség arányában kötelezte a felperest másodfokú perköltség

fizetésére. A tárgyi illetékfeljegyzési jog folytán le nem rótt fellebbezési illeték viseléséről a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése, és a felperes személyes költségmentességére tekintettel a 13. § (1) bekezdése és 14. §-a alapján határozott.

[64] A Fővárosi Ítéltábla tájékoztatja az alperest, hogy a fellebbezési illeték az Itv. 78. § (4) bekezdése szerint a határozat jogerőre emelkedését követő 60. napon válik esedékessé. Az illeték megfizetése során a közleményben fel kell tüntetni az illetékfizetési kötelezettséget tartalmazó jogerős bírósági határozatot hozó bíróság megnevezését, a bírósági ügyszámot, valamint a fizetésre kötelezett adóazonosító számát [30/2017. (XII. 27.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés e) pont].

Budapest, 2023. július 11.

dr. Lente Sándor s.k.

dr. Istenes Attila s.k.

dr. Csóka István s.k.

a tanács elnöke

előadó bíró

bíró